

Posudek na diplomovou práci
pana Ing. Tomáše Maiera, Ph.D.
„Boj o alkohol – lobby, restrikce, poptávka, nabídka: Od
Františka Josefa po Klementa Gottwalda“,
FF UK 2022, rkp.108 stran.

Předložená diplomová práce pana Tomáše Maiera „Boj o alkohol – lobby, restrikce, poptávka, nabídka: Od Františka Josefa po Klementa Gottwalda“ se jak sám název napovídá zabývá nesmírně zajímavým tématem – alkoholem jako průsečíku zájmů několika aktérů: producentů, konzumentů, lobbistů, odpůrců a finanční (daňovou) správou v kontextu se politickou, sociální, kulturní, zdravotní oblastí.

Práce přesvědčivě dokládá, že alkohol jako fenomén prostupoval doslova celou společností jak horizontálně (sféry společnosti), tak vertikálně (vrstvy společnosti). A současně, jak absolutizace ať již ze strany protialkoholických uskupení, či výrobců a konzumentů, nevedla ke kýženému cíli na obou stranách barikády. Ostatně uvedená problematika je nadčasová a dotýká se celé společnosti i dnes. Zvýšení či zákaz konzumace alkoholu přinese méně prostředků do státní pokladny, pití nadmíru znamená vydávání stále větších obnosů na léčbu alkoholiků, podporu alkoholismem rozvrácených rodin. Přestože se nejedná o první práci s uvedeným tématem, přesto rozšiřuje naše znalosti o této problematice. Práci se uvedená problematika nevyčerpala a lze na ni dále stavět. Současně je zřejmé nejen autorovo zaujetí tématem, ale i jeho odbornými znalostmi z oblasti výroby a zpracování alkoholických nápojů, neboť autor práce publikuje v oblasti pivovarství.

Práce je založena jak na nepublikovaných archivních dokumentech (Národní archiv, Archiv Národního muzea, Státní oblastní archiv v Praze, Slezský archiv v Opavě, SOkA Hodonín, Archiv města Brna), tak vydaných dokumentů a dobové a současné odborné literatuře a dobové publicistice.

Pojednaný časový úsek je vybrán vhodně a zdůvodněn, tedy od konce Rakousko-Uherska přes první a druhou republiku, protektorát k prvním poválečným letům. Práce je logicky strukturovaná. Tvoří ji vyjma úvodu a závěru celkem pět nestejně velkých a

strukturovaných kapitol (první republika, druhá republika a protektorát, třetí republika a nástup centrálně plánované ekonomiky a kliometrické modelování spotřeby alkoholických nápojů).

Práci doprovází obrazová příloha, grafická a tabulková vyjádření. Práci uzavírají seznamy pramenů a literatury, seznam grafů, obrázků a tabulek. Autor se pokusil o zasazení do dobového kontextu, včetně projednávání zákonů, opatření a rezolucí v obou komorách československého parlamentu.

Cílem práce bylo „zhodnotit sociální a ekonomické aspekty, které měly vliv či podíl na formování trhu s alkoholickými nápoji v období od konce Rakousko-Uherské monarchie do nastolení komunistického režimu v Československu, respektive v českých zemích. Potvrzuje se zde hypotéza, že celý sektor nejen v tomto období byl pod značným vlivem jak alkoholové lobby na straně nabídky (produkce) a obchodního článku, na straně poptávky (spotřeby) pak pod někdy až fanatickým tlakem rozličných protialkoholních hnutí a také pod tlakem politiků“ (resumé). Uvedený cíl diplomové práce a vyřčená hypotéza byly podle názoru vedoucího práce naplněny. S vysloveným závěrem práce lze souhlasit.

Z hlediska některých připomínek uvádím: nikoliv Česko, ale české země (s. 14). Tabulka č. 4 není okomentována hned, ale až na konci další stránky. Správný název je obchodní a živnostenské komory. Zkratka by měla být při prvním užití dekódována (USDA). Měsíce vyjma citátů by bylo vhodnější vypsát slovy než jen číslem. Z drobných pak uvádím nikoliv lobbysta, ale lobbista, nikoliv SOA Opava, ale Zemský archiv v Opavě. Také kapitola věnovaná kliometrickému modelování není příliš přístupná humanitně orientovaným čtenářům. Současně ukazuje limity takového přístupu.

Uvedené připomínky nesnižují úroveň zpracování tématu. Práce, podle názoru vedoucího práce splňuje požadavky kladené na kvalifikační práce a jednoznačně ji doporučuji k obhajobě.

Navržená známka: **výborně**

Praha, 18. května 2022

Prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc.